

Inbreng debat Implementatie VN-verdrag voor de Rechten van Personen met een Handicap

22 december 2022

Veranker en bescherm de principes van het VN-verdrag Handicap op alle terreinen

Geachte leden van de commissie van VWS en Tweede Kamerleden,

Uit de beantwoording van de vragen voortkomend uit de List of Issues van het VN-comité blijkt dat er op belangrijke beleidsterreinen van het VN-Verdrag Handicap geen duidelijke visie, strategie en beleid is. Met het voorbijgaan aan de kern van de vragen van het comité volgt een opsomming van wat er geregeld is. Deze opsomming zegt niets over de bedoeling van het VN-verdrag Handicap (hierna te noemen VN-verdrag).

Een voorbeeld van het antwoord op een van de vragen:

Gelieve informatie te verstrekken over alle stappen die zijn genomen om beleid te ontwikkelen voor de-institutionalisering, met inbegrip van details over het tijdsbestek waarbinnen de volledige de-institutionalisering van alle personen met een handicap zal plaatsvinden, met name van kinderen met een handicap en van personen met een verstandelijke en psychosociale handicap, en maatregelen om hun volledige inclusie en participatie in de samenleving te vergemakkelijken.

Het antwoord is: we hebben te maken met twee wetten, namelijk WMO en WLZ, zonder zelfs maar aan te geven wat de wetten te maken hebben met de vraag en de concrete vraag naar een plan of tijdspad. We moeten constateren dat de visie en bijpassend beleid en strategie hier ontbreekt, mogelijk ontbreekt hier ook de kennis van het VN-Verdrag. Tegen het VN-verdrag in is er zelfs sprake van vervanging of uitbreiding op instellingsterreinen. Zie het General comment No. 5 waarvan de relevante tekst in bijlage 2 is opgenomen.

Dit patroon zien we in de andere antwoorden op de vragen van het VN-comité. We missen een gevoel van ambitie en urgentie om verandering op basis van het Verdrag te realiseren.

Terugkijkend

Voorafgaand aan de ratificatie van het VN-verdrag vonden grote systeemveranderingen plaats, bijvoorbeeld op het gebied van de zorg (AWBZ > WLZ, WMO, ZVW) en de arbeidsmarkt (Wajong > Participatiewet). Bij deze veranderingen stonden maatschappelijke ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de vergrijzing en het beheersbaar houden van de kosten van de zorg voor ouderen centraal, maar niet wat er nodig is vanuit het VN-verdrag voor de groep levenslang en levensbreed. Zo gebeurde het dat er geen passend kader vanuit het VN-verdrag kwam en geen passende financiering voor overheden (gemeenten) die belast waren met de uitvoering.

De schaduwrapportage VN-Verdrag Handicap (december 2019) legde op veel terreinen bloot waar de positie van mensen met een beperking in de knel kwam. Daarnaast liet de schaduwrapportage zien hoe hun positie na de ratificatie van het VN-verdrag was verslechterd. Bij de aanbidding vroeg de Alliantie VN-verdrag aan de regering een werkagenda op te stellen met heldere doelstellingen en een navolgbare aanpak voor verbetering en waarbij het ministerie van VWS de samenhang hiervan zou bewaken. En voor alle het VN-verdrag relevante ministeries - onder verantwoordelijkheid van de eigen bewindspersoon - te beschrijven hoe de decentrale uitvoeringspraktijk in lijn wordt gebracht met het VN-verdrag.

In de afgelopen jaren is sindsdien is op tal van onderwerpen en terreinen door de vertegenwoordigende organisaties van ervaringsdeskundigen en ervaringsdeskundigen zelf een veelheid van zaken en problemen aangekaart. De vragen die door hen zijn gesteld, zijn nooit aanleiding geweest voor reflectie of verandering. Recent is zelfs door het ministerie van VWS een onderzoek naar de hardvochtigheid gedaan voor de groep levenslang levensbreed. Dit onderzoek bevat ernstige constatering en met de uitkomsten en adviezen daarover is niets gedaan.

In *bijlage 1* vindt u een overzicht van diverse recente brieven en inbrengen.

Oproep en conclusie

Veranker de principes van het VN-Verdrag Handicap in beleidsterreinen en formuleer een lange termijn-strategie voor de verbetering en bescherming van de positie van mensen met een beperking.

Toets elke (nieuwe) wet en/of wijziging wet- en regelgeving of deze in overeenstemming is met protocollen van het VN-Verdrag.

Onderzoek of de rol van een ombudsman voor mensen met een beperking kan bijdragen aan de verbetering van hun positie. In verschillende landen is dit al ingevoerd ten behoeve van onderzoeken, rapporteren en adviseren over situaties en beleid dat de rechten van burgers met een beperking raakt.

Het is urgent dat er een gezamenlijk traject komt waarbij de belangenorganisaties en ervaringsdeskundigen overleggen met uw regering om te komen tot een strategie en beleid die in lijn is met de principes en de geest van het VN-verdrag. De initiatiefnota van GroenLinks: 'Ons land is beperkt' past bij deze urgente vraag van ervaringsdeskundigen en hun vertegenwoordigende organisaties en is een noodzakelijk startpunt. Formuleer op basis daarvan de strategie en ambities voor de diverse beleidsterreinen.

We wensen u een vruchtbaar debat toe.

Met vriendelijke groet,
Namens de Coalitie voor Inclusie en Vereniging Inclusie Nederland,

Margit van Hoeve
Secretaris Coalitie voor Inclusie

Andrea Naphegyi
Voorzitter Vereniging Inclusie Nederland

Helga Dulfer
VN-ambassadeur

Pauline Gransier
VN-ambassadeur

Bijlagen:

- Bijlage 1: Lijst van inbrengen, publicaties en onderzoeken
- Bijlage 2: General comment No. 5 uit het VN-verdrag voor de Rechten van Personen met een Handicap

Inbreng debat implementatie VN-verdrag voor de Rechten van Personen met een Handicap

Een bijdrage van Coalitie voor Inclusie en Vereniging Inclusie Nederland

contact: info@coalitievoorinclusie.nl

Bijlage 1: Lijst van inbrengen, publicaties en onderzoeken

1. [Schaduwrapportage 2019](#)
2. [Motie Van Kooten - Arissen 2019](#)
3. [Brief van gelegenheidscoalitie Ervaring aan Tafel 2021](#)
4. [Brief vanuit de Coalitie voor Inclusie en Ieder\(in\) over het regeerakkoord 2021](#)
5. Verkenning van VWS over de groep Levenslang, levensbreed 2021 (*op te vragen bij Margit van Hoeve*)
6. [Brief n.a.v. de Verkenning van VWS 2022](#)
7. [Monitoring VN-verdrag Handicap College voor de Rechten van de Mens ervaringsdeskundigheid, 2020](#)
8. [Monitoring VN-verdrag Handicap College voor de Rechten van de Mens, rechtspositie en toegang tot het recht, 2022](#)
9. [Initiatiefnota GroenLinks 'Ons land is beperkt'](#) november 2022

Bijlage 2: General comment No. 5 uit het VN-verdrag voor de Rechten van Personen met een Handicap

General comment No. 5 (2017) on living independently and being included in the community (G1732887):

57. States parties must adopt a strategy and a concrete plan of action for deinstitutionalization. It should include the duty to implement structural reforms, to improve accessibility for persons with disabilities within the community and to raise awareness among all persons in society about inclusion of persons with disabilities within the community.

V. Implementation at the national level

g) Adopt clear and targeted strategies for deinstitutionalization, with specific time frames and adequate budgets, in order to eliminate all forms of isolation, segregation and institutionalization of persons with disabilities; special attention should be paid to persons with psychosocial and/or intellectual disabilities and children with disabilities currently in institutions;

49. To respect the rights of persons with disabilities under article 19 means that States parties need to phase out institutionalization. No new institutions may be built by States parties, nor may old institutions be renovated beyond the most urgent measures necessary to safeguard residents' physical safety. Institutions should not be extended, new residents should not enter when others leave and "satellite" living arrangements that branch out from institutions, i.e., those that have the appearance of individual living (apartments or single homes) but revolve around institutions, should not be established.